

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЛЕНДЕСЛ К., ЛЕНДЕСЛ В., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Патріотичне виховання як умова формування національної свідомості молодших школярів	109
ЛІБАК Н. А. Вплив педагогічної практики на формування компетентностей майбутнього вчителя української мови та літератури	111
ЛУГОШ І.М., ЛІБА О.М. Розвиток логічного мислення молодших школярів на уроках математики: проблеми та перспективи	113
МАРГІТИЧ К. Є. Концепція двомовної школи для закарпатської місцевості з етнічно мішаним складом населення	114
МАРГІТИЧ Е.В., КУШНІР І.І. Загальні аспекти Всеукраїнського науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»	116
МАРГІТИЧ Т. Formation of english communicative competence of senior school learners with the use of educational projects	118
МЕДВІДЬ Т. О. Виховне значення творів М. Лисенка для учнів початкових класів загальноосвітніх навчальних закладів	120
МИКУЛІНА А. К. Роль педагогічної етики у формуванні вихователя дошкільного закладу	122
МИКУЛІНА А. К., ТИЧКА М. В. Особливості навчання аплікації дітей старшого дошкільного віку	124
МИХАЙЛОВА К.В., ВОЛОШИН Н.П. Народний фольклор – важливий засіб екологічного виховання дошкільників	126
МИХАЙЛОВИЧ К. А. Концепція інклюзивної школи в Угорщині	128
МОЛНАР-ЧАТЛОШ А. О. Законодавче регулювання інклюзивної освіти в Угорщині	129
МОЛНАР Т.І. аксіологічні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів	131
МОЛНАР Т.І., ЛЕДНЕЙ В.Е. Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання	134
МОЛНАР Т.І., СУХОДОЛЬСЬКА Ю.М. Сертифікація вчителів початкових класів як форма оцінювання фахових компетентностей	136
МОРОЗ Ф.В. Розвиток сили та формування силових навичок	138
МОЧАН Т. М. Підготовка вчителя початкової школи до використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках математики	140
ОСТОЛОШ Г.І., КОБАЛЬ В.І. Управління закладами освіти в територіальній громаді	142
ОСТРОВСЬКИЙ О. О., КОБАЛЬ В. І. Організаційно-педагогічні умови формування міжкультурної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури	143
ПИНЗЕНИК О. М. Реалізація компетентнісного підходу у процесі фахової підготовки педагога	145
PALLAY KATALIN. The roles of push-pull factors in student mobility	147
ПОПОВИЧ О.М., БАТИН Т.М. Предметно-розвивальне середовище як засіб розвитку комунікативних навичок у дошкільників	148
ПОПОВИЧ Я. В., ЛАЛАК Н. В. Моделювання уроку в сучасній початковій школі	150
ПОХАНІЧ ЯН. Уплив рівня освіти на євроскептичні настрої у словацькому суспільстві	152
ПРОДАН Н.В. Формування цифрових компетентностей керівників закладів освіти: обґрунтування проблеми	154
ПРОКОП М. В., ХОМА О. М. Формування лексичної компетентності на уроках української мови в адаптаційний період	156
РЕНДЗЕЙ В.М., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Дидактична гра в освітньому процесі початкової школи	157

1. Михайличенко О. Музично-педагогічна діяльність українських композиторів та виконавців другої пол. XIX – поч. XX ст. : історичні нариси. Суми : Мрія-1, 2005. 103 с.
2. Андрієвська Н. Дитячі опери М. В. Лисенка. Київ : Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1962. 76 с.
3. Архімович Л. М. В. Лисенко «Тарас Бульба» : путівник. Київ : Музична Україна, 1986. 72 с.

УДК 373.2.011.3-051:37:174(043.2)

МИКУЛІНА А. К.
Мукачівський державний університет

РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕТИКИ У ФОРМУВАННІ ВИХОВАТЕЛЯ ДОЩКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Нині зростають вимоги до особи вихователя ЗДО, його професіоналізму, моральності, майстерності. Він нарівні з батьками несе відповідальність за соціальну зрілість вихованця та розв'язує важливе завдання: забезпечити різнобічний розвиток кожної дитини відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей і потреб.

Педагогічний процес в ЗДО передбачає взаємини між вихователями і дітьми, колегами, які доповнюють стосунки між педагогом і батьками вихованців, впливаючи на їх характер і зміст.

Злагоджений колектив – необхідна умова успішної навчально-виховної роботи. Працюючи в колективі, людина виявляє свої знання, уміння, здібності, риси характеру, рівень володіння етичними нормами. Якщо у спілкуванні колег та дітей відсутні грубощі, докори, погрози, якщо в ньому панують жарт, доброзичливість, невимушеність, щирість, взаємоповага, це свідчення гарних стосунків, здорової атмосфери в колективі, сприятливого соціально-психологічного клімату. Отже, важливого значення в педагогічному колективі належить педагогічній етиці.

Етика – це наука, яка вивчає мораль, з'ясовує її місце в системі суспільних відносин, досліджує моральні категорії, за допомогою яких виражаються моральні принципи, норми, оцінки, правила поведінки [1].

Педагогічна етика – складова частина етики. Педагогічна етика розглядається як відносно самостійний розділ науки, який вивчає особливості педагогічної моралі, з'ясовує специфіку реалізації принципів моралі в сфері педагогічної діяльності, розкриває її функції, зміст принципів і етичних категорій [1].

У педагогічній професії роль етики є важливою. Совість, добро, справедливість, співчуття, доброчесність, стриманість, щедрість, старанність, лагідність, доброзичливість, смиренність – основні чесноти кожного, а вихователя найперше. Своєю діяльністю він покликаний утверджувати ідеали добра, справедливості, честі, милосердя, любові. Йому необхідно підтримувати доброзичливі відносини з дітьми, а також їх батьками, родиною. Його професійна компетентність та авторитет ґрунтуються на здатності бути стриманим, чуйним, доброзичливим, принциповим, творчим. Найважливішими

при цьому є людська небайдужість, любов до дітей та розумна вимогливість. Саме на цих засадах міжособистісні взаємини учасників навчально-виховного процесу набувають статусу етичних, сприяючи толерантності у стосунках.

Головною моральною основою етики педагогічної взаємодії має бути добре, гуманне ставлення до дітей, яке включає повагу до особистості, співчуття, любов. Виявляти повагу до особистості – означає уважно ставитися до неї. Із повагою несумісні насильство, порушення прав і свобод, жорстокість, приниження. Тож принцип педагогічного гуманізму є визначальним у системі педагогічної етики. Окрім любові, милосердя, співчуття, довіри, справедливості, доброзичливості, він передбачає повагу до прав і свобод особистості; розуміння внутрішньої самотності, свободи; розвиток позитивного ставлення до інших людей [2].

Для принципу педагогічного оптимізму характерне позитивне світосприймання. Для дитинства оптимізм – те ж саме, що гра барв для веселки: немає оптимізму – немає й дитинства. Душевне піднесення, злет мають відбуватися в дитини самотійно, але вихователь повинен вміти допомогти цьому [2].

Принцип справедливості означає, що у своїй діяльності вихователь є небайдужим, однаково доброзичливим і прихильним до всіх учасників навчально-виховного процесу, незалежно від віку, особливостей характеру, здібностей, статі, раси, національності, віросповідання, соціального стану та інших ознак, включаючи матеріальне становище [2].

Важливим у регуляції стосунків між учасниками навчально-виховного процесу є також принцип законності. Він передбачає дотримання Конституції і законів України, діючих нормативних документів, що регламентують педагогічну діяльність. Цей принцип виражається у почутті власної гідності, внутрішньої свободи, дисциплінованості, у гармонійному поєднанні патріотичних, національних, загальнолюдських почуттів. Педагог несе персональну відповідальність перед законом, державою за формування моральних, громадянських якостей вихованців [2].

Названі принципи можуть бути регуляторами педагогічних взаємин, а їхнє дотримання передбачає наявність у педагога таких морально-психологічних якостей: любові до дітей, чуйності, витримки, принциповості, спостережливості, урівноваженості, поміркованості, справедливості, доброзичливості, відвертості тощо. Вірність принципам педагогічної етики – справа честі і совісті вихователя, адже він є носієм морально-етичних норм і чеснот, взірцем для вихованців, їхніх батьків, педагогічним колективом та суспільством загалом.

Отже, педагогічна етика ґрунтується на моральності ставлення до духовного світу дитини як культурної цінності. Тому взаємини між учасниками навчально-виховного процесу ЗДО, передбачаючи організацію спільної діяльності мають регулюватися через дотримання відповідних принципів. Основні вимоги та принципи, що стосуються професійної педагогічної етики є педагогічно виправданими та морально доцільними. Про них повинен пам'ятати кожен вихователь.

Література

1. Педагогічна майстерність / за ред. І.А. Зязюна. К.: Вища школа, 2008. С. 44-47.
2. Поніманська Т.І. Підготовка педагогічних кадрів для системи дошкільної освіти / Т.І. Поніманська (Дошкільна педагогіка). К., 2004. 456 с.

УДК 373.3.011.3-053.5:37.016:745/749(043.2)

МИКУЛІНА А. К., ТИЧКА М. В.
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ АПЛІКАЦІЇ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Естетичному розвитку підростаючого покоління в Україні приділяється велика увага. Педагог навчає дітей бачити красу навколишнього життя, передавати свої враження в малюнках, аплікації та ліпленні.

Заняття аплікацією при спрямованому керівництві й при використанні, відповідно до віку дітей методів і прийомів навчання, дають великий навчальний і розвиваючий ефект.

У роботах Запорожця А.В., Давидова В.В., Подд'якова М.М. встановлено, що дошкільнята здатні в процесі предметної чуттєвої діяльності, у тому числі і аплікації, виділяти суттєві властивості предметів і явищ, встановлювати зв'язки між окремими предметами і явищами та відображати їх в образній формі.

Аплікація (від латинського слова applicatio — прикладання) — один з видів образотворчої техніки, заснованої на вирізанні, накладанні різних форм і закріпленні їх на іншому матеріалі, прийнятому за фон [1].

Аплікація — найбільш простий і доступний спосіб створення художніх робіт, при якому зберігається реалістична основа самого зображення [2]. Це дає можливість займатися цим видом мистецтва з дітьми дошкільного віку, також широко використовувати аплікацію не тільки в оформлювальних цілях (при виготовленні наочного приладдя, посібників до різних ігор, іграшок, прапорців, сувенірів, святкових прикрас, костюмів, оформлення стінгазет, стендів, виставок, приміщень ЗДО), але й у створенні картин, орнаментів і т. д.

Аплікація сприяє всебічному розвитку дитини дошкільного віку: розвитку її кругозору, сприймання, пам'яті, мислення. Діти засвоюють кольори, навчаються розрізняти геометричні фігури, розташування елементів візерунка на аркуші паперу — все це сприяє сенсорному вихованню дошкільника. Кожна дитина передає в своїй роботі свої знання і уявлення, які отримала дитина в результаті всієї виховної роботи вихователя [1].

Навчання аплікації здійснюється в основному на заняттях. У старшій групі проводяться 18-20 занять на рік, тривалість яких 25-30 хвилин. Вихователь планує заняття відповідно до сучасних програм. Успішне здійснення програмних вимог залежить від підготовки дітей до заняття, наявності необхідного матеріалу та обладнання.

Основне завдання навчання аплікації дітей шостого року життя — оволодіння різноманітними прийомами вирізування. На заняттях дошкільнята

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>